

**Оперативна інформація щодо фітосанітарного стану посівів
сільськогосподарських культур в Україні
на 21 вересня 2017 р.**

На сходах падалиці **зернових колосових культур** продовжується літ **злакових мух: шведської, гессенської, пшеничної** за чисельності 1,0-3,0 екз./100 помахів сачком, максимально 12,0-24,0 екз./100 помахів сачком (Одеська, Київська обл.). Триває живлення **злакових цикадок, злакової попелиці**. Почалось відродження личинок **хлібної жуужелиці** (Одеська, Миколаївська, Дніпропетровська, Луганська обл.). З появою сходів озимини шкідники пошкоджуватимуть посіви до настання стійких похолодань. На більшості територій триває заселення падалиці **мишоподібними гризунами** – від поодиноких нір до 2 колонії/га (1-10 нір на колонію).

Триває заселення сходів **озимого ріпаку хрестоцвітними блішками**, заселено 3-15% рослин (Одеська, Дніпропетровська, Миколаївська, Вінницька, Кіровоградська, Київська, Житомирська, Львівська, Чернігівська обл.). Продовжується літ метеликів **біланів, капустяної совки**. В Дніпропетровській області на 54% площ виявлено **ріпакового листойда** за чисельності 0,2-2,0 екз/м², розпочалось відкладання яєць. За сприятливих погодних умов, можлива масова поява його імаго на посівах. Триває літ і відродження личинок **ріпакового пильщика**, пошкоджено 1-3% рослин (Одеська, Дніпропетровська, Миколаївська, Кіровоградська, Київська обл.), максимально до 18% рослин у слабкому ступені (Київська обл.). **Озима совка** за чисельності 0,5-2,0 екз/м², пошкодила 1-3% рослин на 2-30% площ (Одеська, Дніпропетровська, Вінницька, Кіровоградська обл.), у Київській області – на 50% площ до 3% рослин.

У посівах **сої** поступово завершується розвиток **павутинного кліща, трипсів**, відмічено появу зимуючих стадій шкідників. Відмічено пошкодження листків гусеницями **листогризучих совок**, бобів – **акацієвої вогнівки** (Київська, Закарпатська, Миколаївська обл.).

В посівах **кукурудзи** шкодять **стебловий (кукурудзяний) метелик**, заселено 10-48% площ, максимально – 65-100% площ (Закарпатська, Київська обл.), за чисельності 0,3-3,0 екз./рослину, пошкоджено 3-17% рослин (Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська обл.), **бавовникова совка** – 55% площ, 13% рослин за чисельності 0,8 екз./м² (Кіровоградська обл.), **лучний метелик** – 6% площ, 7% рослин за чисельності 1,0 екз./м² (Кіровоградська обл.).

Гельмінтоспориозом уражено 16-26% площ кукурудзи, 6-13% рослин за розвитку хвороби 1-2% (Львівська, Кіровоградська обл.), **пухирчастою сажкою** – 4-23% площ, максимально – 53-64% площ (Київська, Кіровоградська обл.), 0,5-5% рослин за розвитку хвороби 0,3-2% (Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Одеська, Закарпатська обл.), **летючою сажкою** – 33% площ, 2% рослин (Кіровоградська обл.), **бактеріозом** – 6-9% площ, 1-3% рослин за розвитку хвороби 4% (Дніпропетровська обл.), **фузаріозом** – 6-15% площ, 1-8% рослин за розвитку хвороби 1-4% (Дніпропетровська, Закарпатська, Кіровоградська обл.).

На **соняшнику** живляться **соняшникова вогнівка**, заселено 9% площ за чисельності 6,0 екз./рослину, пошкоджено 6% рослин (Кіровоградська обл.), **павутинний кліщ** – 100% площ, 23% рослин за чисельності 8,0 екз./лист (Київська обл.), **клопи** – 11% площ, 3% рослин за чисельності 2,0 екз./м² (Кіровоградська обл.), **бавовникова совка** – 19% площ, 7% рослин, за чисельності 0,7 екз./м² (Кіровоградська обл.), **лучний метелик** – 5-8% площ за чисельності 0,2-0,8 екз./м², пошкоджено 4-6% рослин (Кіровоградська, Житомирська обл.).

Пероноспорозом уражено 7% площ соняшника, максимально – 47% площ (Вінницька обл.), 2-5% рослин за розвитку хвороби 0,5-4% (Кіровоградська, Вінницька обл.), **іржею** – 21% площ, 5% рослин за розвитку хвороби 3% (Кіровоградська обл.), **фомозом** – 10-15% площ, максимально – 50-94% площ (Кіровоградська, Вінницька обл.), 1-8% рослин, осередково – до 30% рослин (Кіровоградська, Вінницька обл.), за розвитку хвороби 1-2% (Житомирська, Луганська, Вінницька обл.), подекуди – за розвитку хвороби до 16% (Кіровоградська, Луганська, Вінницька обл.).

ка обл.), *сенаторіозом* – 5-11% площ, 2-5% рослин за розвитку хвороби 1-2% (Житомирська, Луганська обл.), *білою гниллю* – 2-6% площ, максимально – 33-43% площ (Вінницька, Кіровоградська обл.), 0,5-3% рослин (Вінницька, Луганська, Кіровоградська, Дніпропетровська обл.), *сірою гниллю* – 2-35% площ, максимально – 100% площ (Київська обл.), 0,5-5% рослин за розвитку хвороби 0,3-2% (Вінницька, Дніпропетровська, Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Луганська обл.), *вовчком соняшниковим* – 11% площ, 22% рослин за 2,0 шт./корінь (Кіровоградська обл.).

Багатоїдні.

Мишоподібні гризуни шкодять на стерні, багаторічних травах, осередково їх виявляють у посівах кукурудзи, овочевих культур, садах. На *сходах ріпаку* 0,5-1 жила колонія/га (2-3 жилих нір/колонію), загалом по краях поля. На *падалиці зернових* культур нараховується 0,5-2 жилих колонії/га (1-10 жилих нір/колонію); на *багаторічних травах* – 2-3 жилих колонії/га (2-5 жилих нір/колонію); на *узбіччях доріг, пасовищах, лісосмугах* – 3 жилих колонії/га (2-6 жилих нір/колонію). У подальшому триватиме їх міграція на посіви озимих культур, що вимагатиме постійного моніторингу. За сприятливих агрокліматичних умов та наявності кормової бази шкідливість і чисельність буде зростати.

На площах сходів ріпаку необхідно ретельно проводити обліки шкідників для своєчасного виявлення та проведення захисних заходів. Першочерговими в обмеженні чисельності мишоподібних гризунів залишаються профілактичні агротехнічні заходи: знищення бур'янів, своєчасна зяблева оранка, що позбавляє гризунів корму та надійного сховища. За перевищення чисельності – 3-5 колоній на гектар, розкладають отруєні зернові принади.

Триває відкладання яєць у ворочки *сарановими* в місцях їх резервацій (неорні землі, балки, толоки).

Підготовлено лабораторією прогнозу ІЗР НААН
за матеріалами регіональних установ НААН
та відділу прогнозів Держпродспоживслужби

21 вересня 2017 р.

Федоренко А.В.
Неверовська Т.М.
Бахмут О.О.

тел. 258-65-63

**Заступник директора Інституту
захисту рослин НААН**

С.В.Ретьман